

Norsk institutt for vannforskning
Gaustadallèen 21
0349 OSLO
Att. Marthe Torunn Solhaug Jenssen

Saksbehandler, innvalgstelefon
Marie-Louise Olsen, 61 26 60 76

Lille Sølensjø NR - dispensasjon - bruk av båt samt undersøkelse og innsamling av vannplanter i Arasjøen

Statsforvalteren i Innlandet gir Norsk institutt for vannforskning og Norsk institutt for naturforskning dispensasjon fra verneforskriftene for Lille Sølensjø naturreservat § 3 a og § 5 a for bruk av motorbåt og innsamling av vannplanter i løpet av uke 33-35 i 2021. Se vurdering og tilknyttede vilkår nedenfor.

Søknad

Vi viser til deres søknad av 22. juli 2021 om dispensasjon fra verneforskriften for Lille Sølensjø naturreservat for å bruke motorbåt i forbindelse med prøvetaking av vannplanter i løpet av uke 33 og 34 i 2021.

På oppdrag fra Miljødirektoratet har Norsk institutt for vannforskning (NIVA) og Norsk institutt for naturforskning (NINA) ansvaret for basisovervåkingen av innsjøer i henhold til Vannforskriften. Prosjektet har kortnavnet ØKOFERSK og ledes av NIVA. I forbindelse med dette prosjektet skal vannvegetasjonen i Arasjøen undersøkes i 2021. Undersøkelsen av vannplanter foretas i strandsonen på flere lokaliteter fordelt rundt hele Arasjøen som ligger i Lille Sølensjø naturreservat.

Det vil bli benyttet standard metodikk for registrering av vannvegetasjon i innsjøer, dvs. båt (oppblåsbar båt med elektrisk motor), vannkikkert og kasterive/rive. For enkelte arter vil det være behov for innsamling for videre artsbestemmelse i laboratoriet.

Lovgrunnlag

Lille Sølensjø naturreservat ble opprettet i 1981 og utvidet i 2017. Formålet med vernet er å bevare et område som representerer en bestemt type natur i form av spesielle landskapsformer, våtmarksområder med et rikt fugleliv og gammel gran- og furuskog som har særskilt betydning for biologisk mangfold. Naturreservatet er levested for sjeldne og sårbare sopp- og plantearter og er tilholdssted for sjeldne og truede dyrearter.

Ifølge verneforskriften for Lille Sølensjø naturreservat § 3 a er vegetasjonen, herunder døde busker og trær, vernet mot skade og ødeleggelse og det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra reservatet, v § 5 bokstav a fremgår det at motorisert ferdsel til lands og til vanns forbudt.

Verneforskriften for Lille Sølensjø Naturreservat ble i forbindelse med utvidelse av reservatet i 2017 oppdatert og er derfor ny. Det finnes ikke spesifiserte unntaks- eller dispensasjonshjemler i verneforskriftene som det omsøkte tiltaket kan vurderes etter, og søknaden må derfor vurderes etter den generelle dispensasjons-bestemmelsen i § 8, jf. naturmangfoldloven § 48. Denne hjemmelen skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutses eller spesielle/særskilte tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Bestemmelsen åpner for at det kan gis dispensasjon dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. I tillegg må søknaden vurderes etter de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12, jf. naturmangfoldloven § 7 om prinsipper ved offentlig beslutningstaking, og vise hvordan disse er vektlagt.

Statsforvalterens vurdering

Naturmangfoldloven § 8 sier at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Med bakgrunn i de naturfaglige rapportene som ble laget i forbindelse med utvidelsen av naturreservatet i 2017, Statsforvalterens rapport 2/2013 om fugl i 20 våtmarksreservater i Hedmark, Statens naturoppsyns observasjoner, samt registreringer i Artskart, mener vi å ha tilstrekkelig kunnskap om dette området. Reservatet er en viktig hekkeplass for fugl og det er registrert et stort antall hekkende arter, hvorav ca. en tredjedel er rødlistearter. Det er påvist ca. 45 våtmaksfuglarter her, hvorav 36 av dem er registrert hekkende. Lille Sølensjø naturreservat er en svært sentral hekkelokalitet for ender i fylket. Vi mener at kunnskapsgrunnlaget er godt nok for å kunne vurdere denne søknaden, og naturmangfoldloven § 9 om føre-var-prinsippet vil derfor ikke bli tillagt stor vekt. Det er viktig med oppdatert kunnskap om arter og naturtyper i verneområder, og vi er positive til at det ønskes å innhentes mer informasjon om vannplanter i Arasjøen i forbindelse med ØKOFERSK-prosjektet.

I tilfelle av at det ikke er mulig å artsbestemme alle vannplantene i felt, ønskes det å innsamle et begrenset antall enkeltarter for laboratorieundersøkelse. En slik begrenset innsamling, på visse vilkår, vil etter vår vurdering ikke gå ut over bestandsstatusen til de enkelte artene i Lille Sølensjø naturreservat. Dersom det kjøres så sakte som mulig i reservatet (maksimalt 5 knop), og at det tas hensyn til rastende fugler i løpet av kjøringa, vurderer vi ikke at omsøkte aktivitet vil kunne påvirke verneverdiene i reservatene nevneverdig og heller ikke bidra til at den samlede belastningen på reservatene blir for stor, jf. naturmangfoldloven § 10.

Naturmangfoldloven § 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver er ikke relevant i denne saken.

Metoden for prøvetakingen mener vi er miljøforsvarlig, siden den er begrenset i areal og tid. Tidspunktet for kjøring med båt er ikke ideell med tanke på rastende trekkfugl, men siden dette er av stor betydning for prøveresultatene i tillegg til at tiltaket er så pass begrenset i tid og areal, vil vi akseptere dette, jf. naturmangfoldloven § 12. Det er også viktig å rengjøre alt utstyr dersom det har vært i en annen innsjø før Arasjøen, for å unngå å spre fremmede organismer til vannmiljøet.

Vi anser ikke at tiltaket er i strid med verneformålene og kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Dermed er vilkårene for å kunne gi en dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48 første alternativ oppfylt.

Presedensvirkningen av en tillatelse til motorbåtbruk og prøvetaking vurderer vi å være relativt høy, men uproblematisk dersom prøvetakingsmetodikken ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig og være i strid med verneformålet. Tiltaket er forankret i et statlig initiert overvåkningsprosjekt. Det er avgjørende at aktiviteten har et formål om å samle inn naturfaglig informasjon om reservatene, slik at vi kan få mer kunnskap om naturverdiene.

Vedtak

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 48, første alternativ, gir Statsforvalteren i Innlandet Norsk institutt for og Norsk institutt for naturforskning dispensasjon fra verneforskriften for Lille Sølensjø naturreservat § 3 a og § 5 a, for bruk av motorbåt og innsamling av vannplanter i løpet av uke 33-35 i 2021. Følgende vilkår er knyttet til tillatelsen:

- Tillatelsen gjelder for Norsk institutt for vannforskning og Norsk institutt for naturforskning med eventuell underentreprenør for bruk av motorbåt og innsamling av vannplanter i ukene 33-35 i 2021.
- Plantemateriale som må fjernes fra reservatene for sikker artsbestemmelse skal begrenses mest mulig.
- Det skal vises stort hensyn til fuglelivet og annet dyreliv når tiltaket utføres.
- Ved bruk av motorbåt skal det kjøres så sakte som mulig, og maksimalt 5 knop. Bruket av motorbåt skal begrenses til det strengt nødvendige.
- Alt utstyr og båter som har vært i bruk i andre vann må rengjøres før de tas i bruk i Arasjøen.
- Denne tillatelsen må medbringes i felt under innsamlingen.

Dette vedtaket er fattet med hjemmel i naturmangfoldloven § 48. Vi gjør oppmerksom på at denne dispensasjonen kun gjelder i forhold til verneforskriftene for Lille Sølensjø naturreservat. Dere må selv innhente tillatelse etter annet lovverk i tillegg til eventuell grunneiertyllatelse.

Klageadgang

Dette vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse, jf. forvaltningsloven § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. Klagen stiles til Miljødirektoratet, men sendes til Statsforvalteren i Innlandet.

Med hilsen

Vebjørn Knarrum (e.f.)
avdelingsdirektør

Marie-Louise Olsen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

RENDALEN KOMMUNE Hanestadveien 1 2484 RENDALEN
Statens naturoppsyn (SNO lokalt)